

Poliisi (poliisilaitos)

Tässä jaksossa katsomme niitä toimintoja, joita suoritetaan poliisilaitoksella niille kansalaisille, jotka eivät ole millään tavalla rikkoneet yhteiskunnallista järjestystä. Me siis tarkastelemme sellaisia kysymyksiä, jotka koskevat viisumin pidentämistä (**viisumi**), oleskelulupaa Suomessa (**oleskelulupa**); oman maan ajokortin vaihtamista suomalaiseen ajokorttiin (**ajokortti**) sekä lisäksi niiden papereiden täyttämistä, jotka koskevat kansalaisuuden saamista (**kansalaisuus**). Vaikka maahanmuuttaja on jo tullut Suomeen ja saanut vastaavan oleskeluluvan maassa, niin viisumijärjestelmää koskeva kysymys jää hänelle silti osittain epäselväksi. Tämä asia voi olla kuitenkin hänelle hyödyllinen, kun ajatellaan hänen sukulaisiaan ja tuttaviaan.

Yleisiä tietoja oleskeluluvasta Suomessa (yleistietoa oleskeluluvasta)

Kuka tarvitsee oleskeluluvan Suomessa

Kaikki, jotka haluavat oleskella Suomessa yli kolme kuukautta, paitsi:

- pohjoismaiden kansalaiset: he eivät koskaan tarvitse oleskelulupaa;
- Euroopan Unionin kansalaisten kohdalla täytyy katsoa heitä koskevia määräyksiä

Millä perusteella voi saada oleskeluluvan

- edellytyksenä on Suomen entinen kansalaisuus ja suomalainen sukuperä

- työ, elinkeino tai ammatillinen harjoittelu
- opiskelu korkeakoulussa
- sukulaissuhteet

Miten täytetään hakemus oleskeluluvan saamiseksi

On välttämätöntä saada jo ennen maahan tuloa oleskelulupa Suomeen. Jos ihminen on Suomessa väliaikaisesti viisumin turvin ja päättää asettua asumaan maahan vakituisesti, on sellaisessa tapauksessa pakko palata omaan maahansa ja jättää hakemuksensa Suomen suurlähetystöön tai konsulaattiin oleskeluluvan saamiseksi Suomeen. Asian käsittely kestää noin puoli vuotta.

Lain mukaan voi poikkeustapauksissa jo Suomessa olon aikana jättää hakemuksensa oleskeluluvan saamiseksi. Näissä tapauksissa hakemus jätetään poliisilaitokselle, joka toimittaa sen ulkomaalaisten asioita hoitavalle hallinnolle (**Ulkomaalaisvirasto**). Nämä poikkeukset ovat:

- Suomen entinen kansalaisuus
- lapset, jotka ovat Suomen kansalaisten synnyttämiä
- Suomessa asuvan Suomen kansalaisen vaimo tai mies, jos pari on ennen Suomeen muuttoa asunut yhdessä kaksi vuotta tai heillä on yhteinen lapsi
- turvapaikkaa hakeva ihminen.

Kuka katsotaan perheen jäseneksi?

Perheen jäseneksi Suomessa luetaan: avio- tai avoliitossa oleva vaimo tai mies ja alaikäinen lapsi (alle 18-vuotias), joka on vanhempien yhteinen lapsi ja joka ei ole naimisissa.

Mitä eroa on viisumilla ja oleskeluluvalla

Viisumi (**viisumi**) ja oleskelulupa (**oleskelulupa**) sallivat oleskelun Suomessa, vaikkakin oleskelu viisumin turvin rajoitetaan enintään kolmeen kuukauteen ja on vain väliaikainen lupa. Jos ihmisellä on hallussaan oleskelulupa, voi hän olla Suomessa yli kolme kuukautta. Lisäksi vuodesta 1991, kun tuli voimaan Ulkomaalaislaki, oleskelulupa (**oleskelulupa**) voi antaa oikeuden myös työntekoon Suomessa. On olemassa tapauksia, kun oleskelulupaa Suomeen anotaan kolmea kuukautta lyhyemmäksi ajaksi. Tämä tapahtuu silloin, kun on pakko saada työlupa (**työlupa**).

Suomeen vakituisesti asumaan saapuneille ulkomaalaisille annetaan ensimmäinen oleskelulupa Suomeen määräaikaisena, tavallisesti yhdeksi vuodeksi. Ennen tämän ajanjakson umpeen kulumista haetaan hyvissä ajoin oleskeluluvan pidentämisestä paikalliselta poliisilaitokselta. Samalla täytetään itse hakemus ja poliisin viisumiosasto ratkaisee kysymyksen oleskeluluvan pidentämisestä. Siinä tapauksessa, että saa kielteisen päätöksen, voi siitä valittaa. Tavallisesti kielteinen päätös annetaan hakijalle kirjallisesti. Siinä kirjallisessa päätöksessä ilmoitetaan ne viranomaiset, mihin voi valittaa kielteisestä päätöksestä.

Pysyvä oikeus asumiseen (pysyvä oleskelulupa)

Sen voi saada asuttuaan luvallisesti kaksi vuotta Suomessa (pysyvässä tarkoituksessa A-statuksella, suom. huom.). Jos ihminen saa kielteisen päätöksen anottuaan pysyvää oleskelulupaa Suomeen, niin päätöksestä voi valittaa. Lisätietoja asiasta saa Ulkomaalaisvirastosta, paikalliselta poliisilaitokselta ja myös lakimiehiltä.

Oleskelulupia ja viisumeita voi olla erilaisia ja ne merkitään vastaavilla kirjain- ja numeroyhdistelmillä (statuksilla).

Kirjain- ja numeroyhdistelmät, jotka kertovat asuinluvissa ja viisumeissa maassa oleskelun luonteen

Ryhmä A

Ryhmä pitää sisällään ihmiset, jotka ovat saaneet pysyväisluonteista maassa oleskelua koskevan luvan. Oleskeltuaan maassa yhtäjaksoisesti kaksi vuotta A-statuksen saaneet henkilöt voivat saada pysyvän oleskeluluvan.

- A1.** Asumislupa on annettu suomalaisen sukuperän vuoksi tai jonkin muun Suomeen liittyvän siteen vuoksi.
- A2.** Asumislupa on annettu liittyen Suomen pitkäaikaiseen tarpeeseen saada tietyn ammattikoulutuksen saanutta työvoimaa.
- A3.** Turvapaikan saaneelle henkilölle (Ulkomaalaislaki, 30. pykälä) on annettu asumislupa henkilönä, joka tarvitsee suojaa tai joka on kiintiöpakolainen, tai asumislupa on myönnetty jostain muusta vakavaluonteisesta humanitäärisestä syystä (Ulkomaalaislaki, 18. pykälä, 1. momentti, 4. kohta).
- A4.** Kuka tahansa henkilö, joka ei kuulu yllämainittuihin ryhmiin, mutta jonka oleskelu maassa on pysyväisluonteista.
- A5.** A-ryhmään kuuluvan henkilön tai Suomen kansalaisen perheenjäsen, jonka asumislupa perustuu vain perheenjäsenen maassa oleskeluun.

Ryhmä B

Ryhmä koostuu henkilöistä, jotka ovat saaneet tilapäisen oleskeluluvan maahan. Kun otetaan huomioon näiden henkilöiden

maassa oleskelun tarkoitus, niin statuksella B heille ei anneta pysyvää asuinlupaa kahdenkaan vuoden yhtäjaksoisen maassa oleskelun jälkeen.

B1. Asumislupa on annettu työntekoa tai yrittäjätoiminnan harjoittamista varten.

Työntekijät ja yrittäjät, jotka ovat olleet maassa yhtäjaksoisesti kahden vuoden ajan laillisin perustein statuksella B1, siirretään ryhmään A2 sellaisissa tapauksissa, että työsuhde tai yrittäjän harjoittama liiketoiminta edelleen jatkuu.

B2. Asuinlupa on annettu opiskelua varten.

B3. Henkilö, jonka oleskelu maassa tai työsuhde siellä on väliaikaisen luonteista.

B4. Ryhmään B kuuluvan henkilön perheen jäsen, jonka asumislupa perustuu vain perheenjäsenen maassa oleskeluun.

Ryhmä D

Ryhmä koostuu henkilöistä, joita ei voida sillä hetkellä lähettää takaisin kotimaahansa. Kun otetaan huomioon näiden henkilöiden maassa oleskelun tarkoitus, niin statuksella D heille ei anneta pysyvää asuinlupaa kahdenkaan vuoden yhtäjaksoisen maassa oleskelun jälkeen.

D1 Asumisoikeus annetaan väliaikaisesti maassa oleskelevalle henkilölle, jota ei voida päästää maahan tai karkottaa maasta ko. maassa tai hänen omassa maassaan vallitsevan tilanteen vuoksi, tai tilanne riippuu valtion viranomaisten haluttomuudesta vastaanottaa kyseinen henkilö.

Jos kahden vuoden yhtäjaksoisen maassa oleskelun jälkeen asumisoikeuteen liittyvät olosuhteet ovat säilyneet ennallaan, niin henkilölle voidaan myöntää uusi asumisoikeus statuksella A4.

D2 Tähän ryhmään kuuluvan henkilön perheenjäsen, jonka

asumisoikeus maassa perustuu vain perheenjäsenen oikeuteen maassa asumiseen. Kyseistä statusta käytetään vain sellaisten ihmisten kohdalla, jotka ovat jo maassa.

Ryhmä F

Ryhmä koostuu henkilöistä, jotka ovat saaneet luvan lyhytaikaiseen oleskeluun maassa (vähemmän kuin 3 kuukautta), ja tämän vuoksi heille on myönnetty viisumi.

F1 Turistit.

F2 Liike-elämän, kulttuurin, tieteen ja taiteen edustajat.

F3 Kansainvälisten konferenssien edustajat.

F4 Korkeakoulujen pääsykokeisiin osallistuvat henkilöt.

F5 Työluvasta vapautetut joko maahanmuuttoa koskevan 18. pykälän mukaisesti tai työministeriön M 1/96 määräyksen perusteella.

F6 Muut henkilöt, jotka eivät ole maassa yli kolmea kuukautta.

Suomen kansalaisuuden hakeminen

Katso Kansalaisuuslakia (359/2003), joka tuli voimaan 1.6.2003. <http://www.finlex.fi/linkit/sd/20030359T> . Sen tärkeimmät seikat ovat venäjäksi 'Spektr' -lehdissä nro: 2/2003 ja 3/2003.

Kenen puoleen kääntyä

Kansalaisuuden myöntämisen anominen tapahtuu omalla lomakkeella. Lomakkeen voi saada oman asuinpaikan poliisilaitokselta, johon teidän täytyy myös jättää hakemus henkilökohtaisesti. Poliisin pitää tarkastaa teidän henkilöllisyytenne. Muistakaa sen vuoksi ottaa mukanne henkilöllisyystodistuksenne.

Lisäinformaatio

Lisätietoja te voitte saada oman asuinpaikkakuntanne poliisilaitokselta tai Ulkomaalaisvirastosta, johon te voitte ottaa yhteyttä puhelimella, faksilla tai postin kautta.

Puhelin: 09 – 476 5500, faksi 09 – 4765 5819.
Osoite: PL 92, 00531 Helsinki.

Ulkomaisen ajokortin vaihtaminen suomalaiseen

B-kategoriaan kuuluvan ajokortin voi saada suorittamatta testiä seuraavin ehdoin:

- hakemuksen jättäjällä on hakemuksen antohetkellä voimassa oleva ajokortti, joka ei ole B-kategoriaa alemmalla tasolla
- ajokortin antohetkellä hakemuksen jättäjä on pysyvästi asunut ajokortin myöntäneessä maassa
- hakemuksen jättäjä on täyttänyt 18 vuotta
- hakemuksen jättäjällä on ollut vähintään kuuden kuukauden ajan oikeus autolla ajamiseen Suomessa

- hakemuksen jättäjä voi todistaa, että hän on ajanut autoa Suomessa vähintään 6 kuukauden ajan
- ajokortti vaihdetaan 6 kuukauden kuluttua siitä hetkestä, kun on annettu kuljettajan oikeus autolla ajamiseen (1,5 vuoden kuluessa maahan saapumisesta laskien).

Asiapaperit:

- hakemus (sininen lomake AKE F101)
- selvitykset (ulkomaisen ajokortin antopäivämäärä ja voimassaoloaika, kategoria ja Suomeen saapumisen päivämäärä)
- lääkärintodistus, joka on voimassa vähintään kuutta kuukautta (ei tarvita, mikäli ajokortti on myönnetty 1.7.1996 jälkeen ja mikäli myönnetään saman tai alemman kategorian ajokortti)
- todistus kuuden kuukauden ajokokemuksesta Suomessa (käytännössä se on kahden todistajan allekirjoittama paperi)
- ilmoitus siitä, onko hakemuksen jättäjällä EU- tai ETA-maassa myönnetty ajokortti
- todiste siitä, että hakemuksen jättäjältä ei ole evätty oikeutta autolla ajamiseen EU- tai ETA-maissa.
- kaksi valokuvaa
- voimassa oleva ulkomainen ajokortti
- ajokortin vaihtamisesta peritään 41 euron suuruinen maksu: maksu suoritetaan joko yhtä aikaa ajokortin luovuttamisen yhteydessä tai pyydettyessä lasku annetaan mukaan.